

ESUHORE NTAÑ-IDEM EDIDEM

Daniel 4:1-37.

QYQHỌ UKPEP-ÑKPỌ 421

Eke Mkparawa

IKỌ IBUOT: “Iseri edi, but edi ñko: edi eti ibuot odu ye mme osuk idem” (Mme Ñke 11:2).

Erikan

Ediwak nti mbuk eke ewetde odu ke ñwed Daniel. Daniel ibuot inañ edi ebiet emi ukpep-ñkpọ nnyin mfin otode, onyuñ edi Edidem Nebuchadnezzar emi okokopde odudu akan ke ukara ofuri ererimbot ini oro qnọ mbuk emi.

Ke ini ete Nebuchadnezzar, Nabopolassar, ekedide edidem Babylon, Nebuchadnezzar ama otim udim ekọñ esie añwana ke mme enyọñ ikpọ obot, itighere, ye ke mme akpa-utatan ke ediwak ibat itiat onyuñ atañ mme mbume ekọñ oto mme obio emi ekedude ke edem usop-utin Babylon. Ke isañ eñwan esie, enye ama añwana akan Egypt emi ekekande ñkañ edere ndiñwana ye mbon Assyria. Nebuchadnezzar ndien ama ọwọñore ese edem usuk onyuñ añwana akan Syria, Tyre ye Palestine.

Nebuchadnezzar ama atañ ediwak inyene ye mme okop odudu, mme ọfiọk-ñkpọ owo ada mmọ ọnyọñ ke obio esie, Babylon.

Se Satan Oyomde

Nebuchadnezzar ama owuk mme obio oro enye akakande ndinọ enye mme ibat eme (gold), sidibe (silver), ye mme inyene eken kpukpru isua nte utomo. Enye ama osio mbon-ekọñ esie onim man okut ete ke mmọ enam ntre. Emi onyuñ ebiet didie se Satan anamde ye mme iren ye iban ke uwem emi! Ndusuk ini enye eyemum okop-odudu eren me ñwan esin ke ukara ke ukut esie man mmọ enam ñkpọ enọ enye. Enye ñko eyenim mme nsaña esie man eka iso ekpeme mbak owo oro ediwọrọ ke ukat esie onyuñ etre ndika iso ññwam ke utom esie.

Mme Mbume Ekọñ

Nebuchadnezzar ama aka ke ñkañ Egypt, mi ke enye ọkọbọ etop mkpa Ete Esie, ke ntre enye ama ọsọp idem aka ke Babylon man akara ke ebekpo ete esie. Akamba ediye iñwañ esie okodu ke ufọt mme akpa Euphrates ye Tigris. Enye ama enyene nti mme ọtọ-iñwañ, nta mme ọbọp-ufọk ye mme ọfiọk-ñkpọ owo eken ke obio Esie.

Nebuchadnezzar ama ada mme mbume ekọñ oro enye akatañde ọnyọñ man anam ibibene obio ọsọñ onyuñ ọdiọñ Obio Babylon. Enye ama ọbọp mme usuñ mmọñ, mme itie-ukama mmọñ, mme ikpọ esuk mbehe, ye mme ikpọ obio. Enye ama ọbọp ediye iñwañ emi ekekọndekọñ ke enyọñ obot Media qnọ ediye ñwan esie. Iñwañ emi ekedi kiet ke otu mme utibe-ñkpọ itiaba emi ekedude ke ererimbot ini oro.

Mme iñwañ oro ekedi mme itie emi eketọde ndiye flawa, mbiet ye mme eto. Ekasio mmọñ inyañ Euphrates ke esañ ukwak eduok ke mme iñwañ oro.

Abasi Mme Hebrew

Ke ini Nebuchadnezzar ye udim ekọñ esie ema ekeda ekpri Obio Judaea emi okodude ke usuhore Palestine. Enye ama atañ mme mkpoduoho eme (gold) ke Itie-ukpono Abasi emi Solomon ọkọbọpde. Mme mkpoduoho emi ekenyene Abasi, edi amada mmọ okobon ke iso ndem esie ke Babylon. Ke otu mme nti owo emi enye akatañde ọnyọñ nte nditọ ufọk ekedi Daniel ye mme nsaña esie ita.

Mkparawa emi ekedi mmọ emi Abasi ọkọnọde ifiọk ndikpep nnyuñ ndiọñọ mme ukpep-ñkpọ nduñore (science) Babylon. Ke ñkpọ nte isua ita, Nebuchadnezzar ama esin mmọ ke ufọk-ñwed man mmọ ekpewọrọ edi uñwam enọ enye ke ukara esie. Sia mmọ ekenamde akpanikọ ke utom mmọ enọ edidem, edidem ama enyene ifiọk abaña utọ Abasi eke mmọ ekekponode.

Ke ini mbufo nte mme anditiene-Christ enamde akpanikọ ke ufọk-ñwede ye ke ufọt mme ufan mbufo, mmọ ñko eyenyene ifiọk ebaña Abasi fo, ndusuk ke otu mmọ eyenyuñ eyom nditiene fi mkpono Abasi oro.

Iseri

Ke ini Daniel amakasiak ndap ye se owo o-gold ọwọrọde ọnọ Nebuchadnezzar, enye ama anam edidem ọfiọk ete ke ifiọk oro okoto Abasi. Nebuchadnezzar ama ọsuhọre idem onyuñ okpono Abasi. Ke ini mme ufan Daniel ita ekedude ke edeme ikañ, Nebuchadnezzar ama okut Jesus, eyen Abasi nte asañade ke edeme ikañ ye mmọ. Okposuk edi Nebuchadnezzar ama ekenyene ifiọk emi, enye ikonyimeke nditiñ nte ke edi Abasi okonim imọ nte edidem ke Babylon. Ñwak-ñkan ini, kpukpru mmọ emi mifiọkke Abasi eyom ndinọ idem mmọ ubọñ ñkan nte enọde Abasi. Utọ owo ntre etiñ ukem-ukem nte Nebuchadnezzar, “kam se, se ami nnamde”.

Ñsuhọre-Idem

Nebuchadnezzar ama ekpep ete ke Abasi imaha mme owo emi eyọhọde ye iseri. Ke Enye ñko enyene ukeme ndisuhọre mmọ eke ekerede ete ke mmimọ imokpon ikaha. Abasi edi andinam kpukpru ñkpọ, ndien Enye inemke esit ye mmọ eke edade ukpono enọ idem mmọ ke ukeme ye odudu eke Abasi ọnọde mmọ. Edi Abasi ọnọ mfọn erinyaña esọk kpukpru owo eke esuhọrede idem (1 Peter 5:5).

Abasi oyom kpukpru owo ke ererimbot ebọ erinyaña, edi enye idinyañake owo emi misuhọkere idem esie. Ke ini owo ọyọhọde ye ñkohore-idem onyuñ ekerede ete ke imọ imekeme ndinam kpukpru ñkpọ ke esiode Abasi efep, Abasi ikemeke ndiñwam enye. Utọ owo oro onyuñ edi enye emi ọyọhọde kpukpru ini ndinam ndutim idem esie inyuñ inyeneke ifet inọ Andibot enye. Abasi inyuñ ikemeke ndiñwam enye.

Esit Ekọm

Edieke afo ebede udomo ke ufọk-ñwede fo ọfọn, me onyuñ enyenede okuk ndidep ọfọñ ye mme ñkpọ efen oto ke mme ñkpri utom eke enamde, edi koro Abasi ọnọde fi ukeme ye nsọñidem ye odudu ndinam kpukpru mme ñkpọ emi.

Edieke etide ndikọm Abasi ke usenubọk, uwemeyo ye okoneyo, ke udia emi Enye ọnọde fi, ke eti ebiet-iduñ, ke edisine ñkpọ, ke ukpeme Esie ke akade onyuñ ọnyọñde ufọk ñwede, me ke ọnyọñde utom, Satan idinyeneke ifet ndinam fi okohore idem.

Ndap

Abasi okowut Nebuchadnezzar ndap ata akamba eto emi ekemedede ndikut ke ebiet eke ededi ke ererimbot. Eto oro okoñwum mfri emi ekemedede ndibọk kpukpru owo ke ererimbot. Mme ñkọk ye ikọñ eto oro enyuñ ekabare edi mfut ọnọ kpukpru mme inuen, unam ye mme owo. Ke ndap esie edidem ama okut “andikpeme” emi ikerede ite ekedi angel isuñ-utom Abasi emi ọkọdọhọde ete ekpi eto oro eduok, esuan mme mfri esie. Ndien kpukpru mme inuen ye mme unam emi ekeduñde ke mfut enyuñ ediade mme mfri eto oro ewọñọ. Edi ekudọk enye esio, ayak mme oruñ esie esuk edu man mbara Heaven osuk aka iso ọnọ enye uwem. Ekenam emi man owo ọkpọfiọk ete ke Abasi ikpọñ edi andikara ofuri ererimbot, onyuñ edi Enye onim mme mbọñ ye ndidem ye mme adaha ukara ke mme itie mmọ.

Edisiak Ndap

Ke ini mme ọfiọk-ñkpọ owo eken ke esop Nebuchadnezzar mikekemeke ndifiọk se ndap oro ọwọrọde, Daniel ama edi. Ke ini ema eketiñ ndap oro enọ enye, ekikere Daniel ama otimere. Ke anyan ini, enye iketiñke ikọ baba kiet. Ekedi idiọk etop ọnọ edidem. Nte Daniel ama etiñ akpanikọ ọnọ enye? Ih! Daniel amanam akpanikọ ke esit esie ukem nte ke ini ekedade enye akpa nte mbuot-ekọñ ke Babylon. Daniel ama etiñ ọnọ edidem ete ke enye ekedi akamba eto oro ọsọñde ke odudu, edi ke eyebin enye esio ke ebekpo ubọñ esie; ndien enye eyedu nte unam ke ikọt ke isua itiaba tutu enye ọfiọk ete ke edi Abasi ekemenere enye nte edidem, edi Abasi onyuñ ọsuhọre enye.

Ediyak mme oruñ eto oro ọsuhọ ke isọñ ekedi idiọñọ ndiwut ete ke eyefiak emenere Nebuchadnezzar edori ke ebekpo esie ke utit isua itiaba, ke Enye edifiokde ete ke edi Abasi akara kpukpru mbubehe nnyin.

Etre Ndibọ Nduri-utoñ

Daniel ama ekpe Edidem Nebuchadnezzar ubok ete akabare esit okpon mme idiok ido esie onyũ anam se ifonde man Abasi ekpafen onọ enye. Abasi ama onọ enye oyohọ isua kiet ndibon akam nnyũ nsuhore idem, edi edidem ikoyomke ndinam ntre.

Usen kiet nte Nebuchadnezzar akasañade ke okure esie onyũ esede ediye obio esie, Babylon, onyũ efrede Abasi; enye ama adara ke mme nkpo emi enye akanamde. Enye ama obure, “Nte idige emi edi akamba Babylon emi ndade akwa odudu mi mbop nnim ke ufok ubon mi?” Ke enye osuk etiñde ntem, ubiere-ikpe emi ema ekesasian enye, edi. Ema ebin edidem esio ke ediye okure esie ukem-ukem nte Daniel eketiñde ke enye mikabakere esit. Enye okoduñ ke ikot ata mbiet nte mme enañ, idet esie onyũ okori nte nturukpom, mbara esie onyũ ebiet mbara inuen.

Edifiak Mmenere Nnim Ke Itie

Kpa nte ekesiande ke ndap, ke isua itiaba ema ekebe, Abasi ama afiak anam ibuo Nebuchadnezzar ofon onyũ oton ntak okpono enye nte edidem. Nte omofok ntak emi Abasi akafiakde onọ Nebuchadnezzar eti ibuo onyũ afiak emenere enye nte edidem? Ekedi koro ke akpatre Nebuchadnezzar ama onọ Abasi ubon ye ukpono, onyũ etiñ ete ke Abasi edi andikara ofuri ererimbot, onyũ edi Abasi edi enye emi emenere owo ke enyon onyũ ọsuhorede mmọ onim.

Iko-ntiense

Nebuchadnezzar ama ewet onọ ofuri ererimbot etiñ onọ mmọ nte Abasi okosuhorede ubon esie ke ini iseri esie. Iko-ntiense Nebuchadnezzar edi ukworok-iko emi abañade mfon Abasi, ye mme utibe-nkpo emi Abasi okowutde enye nte edidem, unen ye odudu Abasi ndidi Edidem ofuri ererimbot. Emi ebiet iko-ntiense emi afo ekemede ndino ke ufok-Abasi ndiwut mfon Abasi emi akadade fi edisim edikabare esit, ebiet emi afo okokutde mmeme fo ye unen Abasi ndikara ke esit ye uwem fo.

Unana Iwuk Ke Uwem

Nte afo omokop odudu ye uyuhọ ke uyen fo? Edieke munyeneke erinyaña, Abasi okot fi ete akabare esit okpon idiok-nkpo man enyaña fi. Mme nkpo inem uwem ye ediye itie fo ekeme ndikpuhore ini kiet oto nkpo-ntibe emi mudorike enyiñ, ekeme ndidi unomọ ubom-ison, nte ubuat-ubuat isen owo nte Mkpa emende ete fo me eka fo aka Heaven. Me do ke edibon akam ofuri esit onyũ akabare esit okpon idiok ye ntañidem ke esit fo mbemiso Abasi okop akam fo?

MME MBUME

- 1 Nte afo emekeme ndisiak mme obio emi Nebuchadnezzar akakande ke ekon?
- 2 Nso idi mme mbufa nkpo emi Nebuchadnezzar akadade mme mbume ekon anam ke obio esie?
- 3 Ekemen Daniel nte mbuo-ekon eto ewe obio?
- 4 Abasi añwana ye uduak mme anie, onyũ onọ mme anie mfon?
- 5 Nso idi ntak emi edide akpan nkpo nnyin ndikom Abasi ke mme nkpo emi enye anamde onọ nnyin?
- 6 Nte ndap emi Daniel akasiakde ama qworọ osu?
- 7 Didie ke Nebuchadnezzar ekpekekeme ndibohọ ubierikpe emi Abasi okowutde enye ete ke eyedi?
- 8 Didie ke nnyin idikeme ndibohọ ubierikpe Abasi ke abaña iseri?